

• Край наш поліський

Прокинулося від зимових сна Біле озеро. Розгнівано хлопав весняним вітром у берег, пошматований льодом і численними аворотнями прибережних дерев, перекочує гальку і слякці, заглядаючи рани гліцериною, відбілює прибережний лісок. Закінчився відпочинок: ще трохи потепліє — і потягнуться на його береги численні відпочивальники. А поки що тут халявляє весна, прикрашаючи галлявина періодітами (а вони, раді першому сонцю, аж на самотній беріг вискакують), діловито стукотить дятел, позхаює мурахи і жава беруться до роботи.

Охлюло Біле озеро, і жваує разом з ним його таємничі легенди та міфи, які ми оповімо пізніше. Цього разу розкажемо лише офіційну біографію озера. Давайте разом її доповнювати: наша перлина того варту.

Гліцериновий рай

Біле озеро — карстового походження. Воно знаходиться в нашому районі в басейні річки Стир (притока р. Прип'ять), поблизу селища Більська Воля.

Біле озеро має площу 453 гектари. Воно — друге за величиною в Рівненській області після о. Нобель (470 га) і складається з двох лікоподібних улоговин карстової природи глибиною 22 і 26 м. За повідомленням директора турбаз, у 2005 році зарисковано глибину 34 м. Розташо-

з озера цистернами вивозили у Варшаву спеціально для лікування пані Пласудської — дружини

рельєф піщаники й болота, кінцево-моренні гряди та піщано-гравійні вали. Це — останці озових насипів, витвори уже амраючого льодовика. До річ, озні на Рівненщині зустрічаються лише тут, на північному заході області. В болотистому ареалі озера досі збереглися рідкісні рослинні релікти льодовикового періоду.

Дніпровське зледеніння залишило на берегах озера морену уламковий матеріал, що переносився льодо-

водами, частково поверхневими від танення снігу та дощів. З дна б'ють холодні та теплі джерела, а на глибині 8 м температура постійна: +8°C. Тому і в морози поверхня не повністю замерзає: товщина криги — 25-50 см, рідше — 80. Середня глибина озера 10 м. До глибини 2-2,5 м вода прозора.

В ареалі Білого озера є рідкісні й цікаві рослини. Це лікоподіла заплава, цмім піщаний, росичка круглолиста, осоки (тонкокореневицна, багнова, дводомна). Біля могутніх ялин знайшла собі місце коручка болотна — поліська орхідея з дуже красивою квіткою. Із сосною подружилась зелена курчява конічка. У воді озера біля берега знайдено рідкісну рослину — молодільник озерний, який раніше був більш відомий у Воронківському озері.

З тварин зустрічаються вовк, лисиця, вузь, ящирки. На берегах гніздяться дикі качки, гуси, живуть бобри та ондатри. Ще в 60-х роках зробленим із лозкошем можна було зачерпнути з озера багато риби та раків. Тут ще можна піймати рідкісну нині рибу — вугра річковою із змієвидним тілом довжиною до 2 м і вагою до 6 кг. В риб'ячому царстві — окуні, щуки, линки, йоржі, карасі, плітки.

Але останніми роками, в період масового скупчення людей, антропогенне навантаження на прибережну екосферу дуже зростає — сміття не встигають прибирати. Тому озеро потребує уваги і захисту.

Сергій СКІБЧИК.

ване озеро серед боліт у межиріччя Стира і Вислуки.

Біле озеро — особливе. Тут унікальне поєднання болотних, озерних і лісових природних комплексів Західного Полісся. Проте в озері щорічно відмічається зниження рівня води, а тому числі й внаслідок інтенсивного рекреаційного використання.

Озеро має суто поліський ландшафтний колорит, дуже мальовниче та по справжньому унікальне. Безпосередньо до озера підходять лісові й болотні масиви, що разом утворює єдиний гідрологічний комплекс. Вола за складом гідрокарбонатно-кальцієво-магнеза (типова для озер лісової зони).

Цікавим і своєрідним є хімічний склад води, який несе й славу цілющої. Фосфор, середовище і до 6,37 мг/л сілурину! Біле озеро — єдине в Україні з підвищеним вмістом гліцерину у воді, через що має надзвичайно швидко властивості. Тому вода здатна швидко виступати на дію.

За Польщу до Білого було прокладено вузькоколійку, по якій воду

гнали польської держави. Партизани та воєнки УПА, що воювали в цих болотах, також згадували про цілющу воду Білого озера. Нею заживлю-

вали моренні піщаники й болота, кінцево-моренні гряди та піщано-гравійні вали (озні) висотою 5-12 м та довжиною від 0,5 до 1,5

вали рани, виходжували підстрелених коней.

За високим явчюого Павли Тупковського, під час найбільшого в історії Землі Дніпровського зледеніння місцями, де нині розташоване Біле озеро, були безпосередньо червоно-цільнової в'язи, що й зумовило характерний

км, що простягаються довкола озера вздовж ліній руху льодовика.

Озеро знаходиться на 150,5 м (зрів'язи) над рівнем моря. Воно має овальну форму, трохи витягнуте із заходу на схід (довжина — 2,65 км, ширина — 2,10 км). Дно озера полого, ліцше Жовтиська підняттям

За матеріалами досліджень Вячеслава СНИЖКА, Михайла КОВИЛЯНСЬКОГО та Українського державного лісотехнічного інституту

Фото Сергія Скібчика.